

Indhold

Indledning: <i>The excluded strike back</i>	9
Socialpædagogik i verden	9
Den socialpædagogiske verden	11
1. Socialpædagogikken i dialog med sit samfund	15
Socialpædagogik på Europakortet	15
Socialpædagogik på Danmarkskortet	21
Politisk regulering af normalitet	25
Socialpædagogikken kontekstualiseres	43
2. Udvikling i socialpædagogisk teori og metode	45
To historiske udviklingsspor i dansk socialpædagogik	45
Socialpædagogiske diskurser	52
Socialpædagogisk faglighed	61
Problemer i socialpædagogikkens faglighed	64
Tre scenarier for socialpædagogikken	67
Betingelser for socialpædagogikkens selvstændiggørelse	69
Udvikling af socialpædagogiske kundskafter	72
3. Socialpædagogik i samfundets konfliktfelter	74
En socialpædagogik på modernitetens betingelser	74
Hvordan stilles det sociale spørgsmål?	75
Det refleksivt moderne – de selvvalgte, de tilvalgte og de fravalgte	79
Risikosamfundet – de tilegnede og de ikke-tilegnede	86

Det komplekst moderne – de inkluderede og de ekskluderede	92
Det flydende moderne – de mobile og de immobile	99
En socialpædagogik på modernitetens vilkår	105
Socialpædagogiske kundskabsperspektiver	114
4. Normalitet og afvigelse	120
Normalitet i det socialpædagogiske hverdagsliv	121
Normalitet i daginstitutionens hverdagsliv	124
Normer i det moderne samfund	128
Teorier om normer og deres udvikling	132
Social kontrol og afvigerkontrol	135
Afvigelse som social konstruktion	139
Normalitetsbestemmelser i socialpædagogisk arbejde	149
Normer – regler eller mening?	156
5. Integration, marginalisering og udstødelse	158
Opfattelser af integration og marginalisering	158
Marginalisering – en ufrivillig position	165
Socialpædagogiske integrationsarenaer	168
Lokalsamfundet og de stedbundne	182
Differentieret integration	186
Udviklingstendenser i socialpædagogiske integrationsarenaer	188
6. Social inklusion og eksklusion	201
Socialpædagogikkens offensive dimensioner	201
Hvilke problemer er social inklusion svaret på?	203
Rummelighed og social inklusion – en begrebsafklaring	207
Kritik af hidtidige integrationsforestillinger	211

Konstruktion af afvigere – en proces med mange interessenter	217
Social devaluering	221
Social arv og stigmatisering	224
Arrangerede degraderingsceremonier	227
To perspektiver på forholdet mellem individ og fællesskab	230
7. Socialpædagogik og social inklusion	238
Socialpædagogik i nærmiljøet	239
Socialpædagogik i daginstitutionen	241
Differentierede fællesskaber	248
Erfaringer med social inklusion i daginstitutioner	252
Grænser for pædagogisk rummelighed	257
8. Socialpædagogiske dannelsesprocesser	259
Socialpædagogik på grænsen	260
Dannelse af identiteter	266
Tre former for identitetsdannelse	269
Scener for identitetsdannelse	274
Kampen for anerkendelse	275
Hverdagslivets mening og mestring	280
Dannelse af fællesskaber	283
Samfundsmæssige vilkår for fællesskabsdannelse	285
Fællesskaber på institutionelle betingelser	291
Professionelle relationstyper	296
9. Socialpædagogiske dannelsesfællesskaber	301
Socialpædagogik for sårbare aktører	301
Etik og faglig refleksion	305
Dannelse af fællesskaber og individer	310
Socialpædagogisk model for dannelsesfællesskaber	315
Eksistentiel refleksion	324

Personlig dannelse	327
Fire socialpædagogiske kundskabsfelter	328
Socialpædagogiske råderum – betingelser og perspektiver	333
Litteratur	339
Navneregister	351